

Biogazownie jako element gospodarki o obiegu zamkniętym

**Biogaz jako odnawialne źródło energii
w polskich warunkach rynkowych i prawnych**

Michał Cwil, Gobarto S.A.
Narol, 5 kwietnia 2018 r.

Agenda prezentacji

- Wprowadzenie – poznajmy możliwości biogazu
- Rynek biogazu
- Uwarunkowania rozwoju biogazowni w Polsce
- Regulacje prawne
  - obowiązujące
  - planowane zmiany
- Podsumowanie
- Dyskusja

biogaz
w systemie
certyfikatów

---

biogaz
obecnie

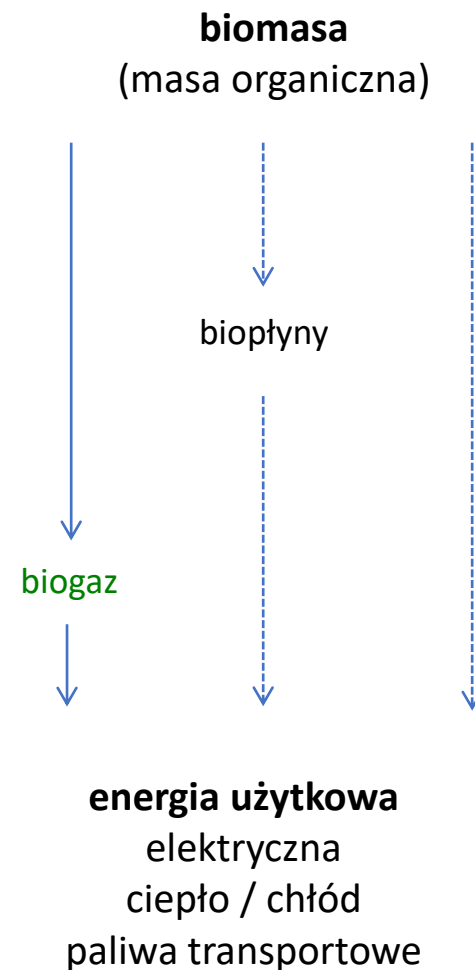
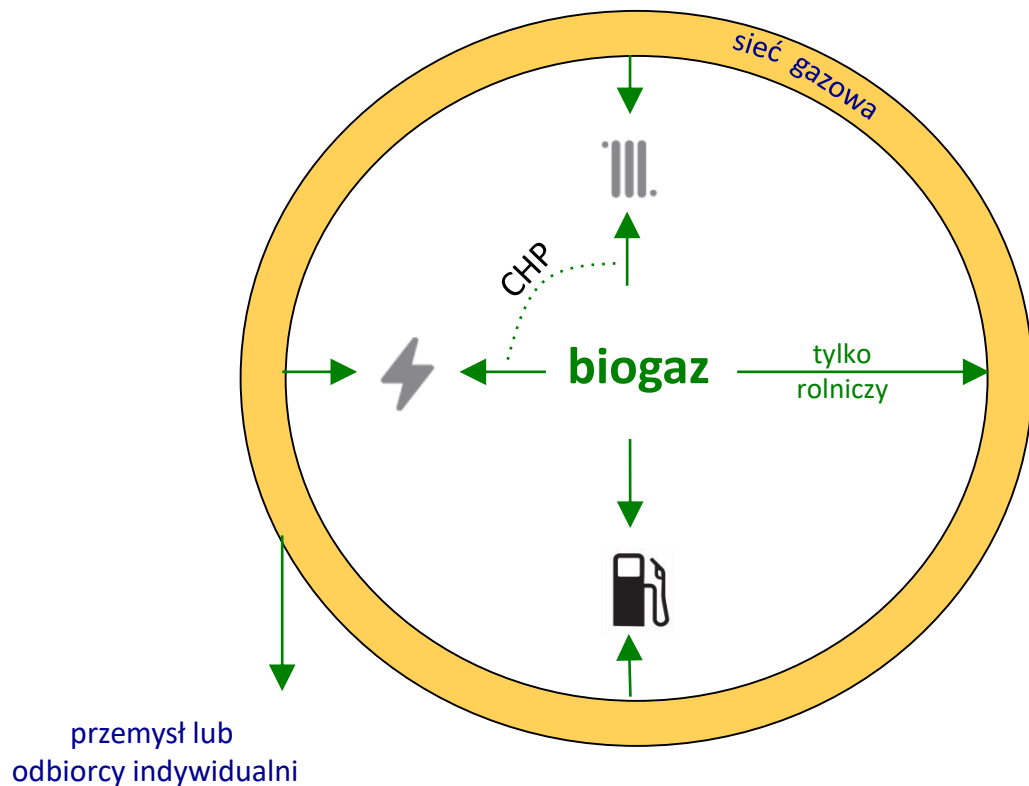
biogaz
po nowelizacji
ustawy

WPROWADZENIE
- poznajmy biogaz

Dlaczego biogaz?

1. Możliwość zasilania każdego sektora energetycznego.

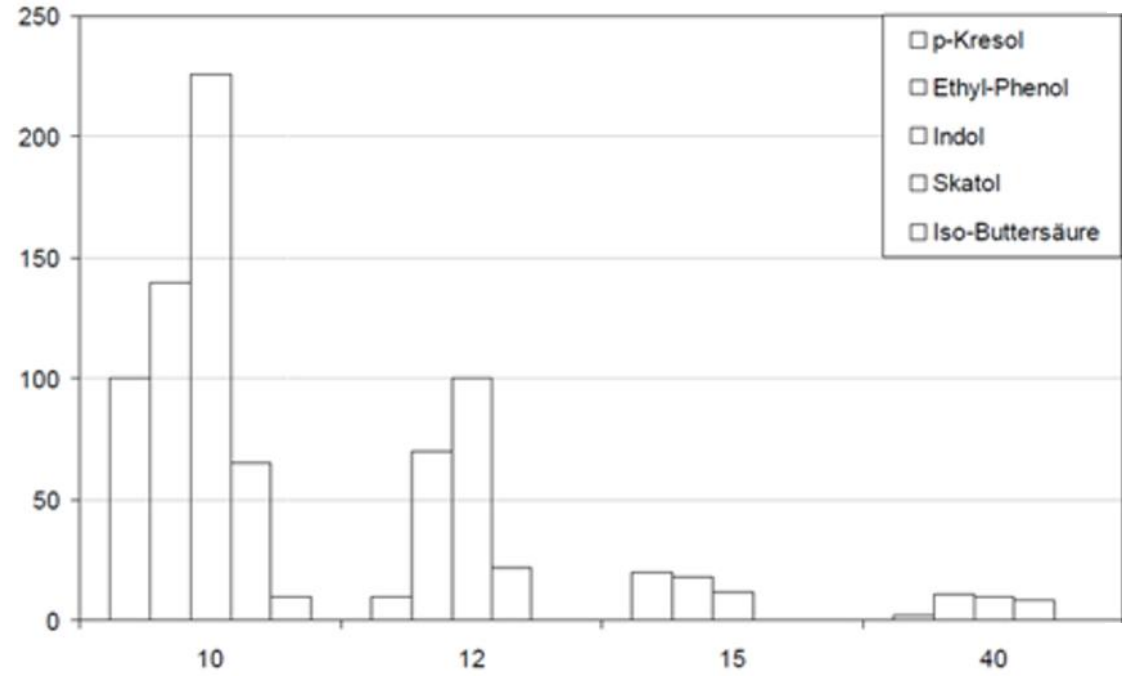

Dlaczego biogaz?

2. Utylizacja odpadów organicznych.

Redukcja odorów
Względna koncentracja (%)
w czasie retencji (dni)

Dlaczego biogaz?

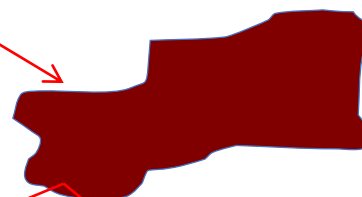
3. Produkcja nawozów organicznych z masy pofermentacyjnej.

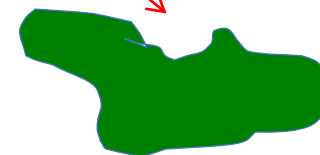
składniki
mineralne
N, P, K, ...

woda

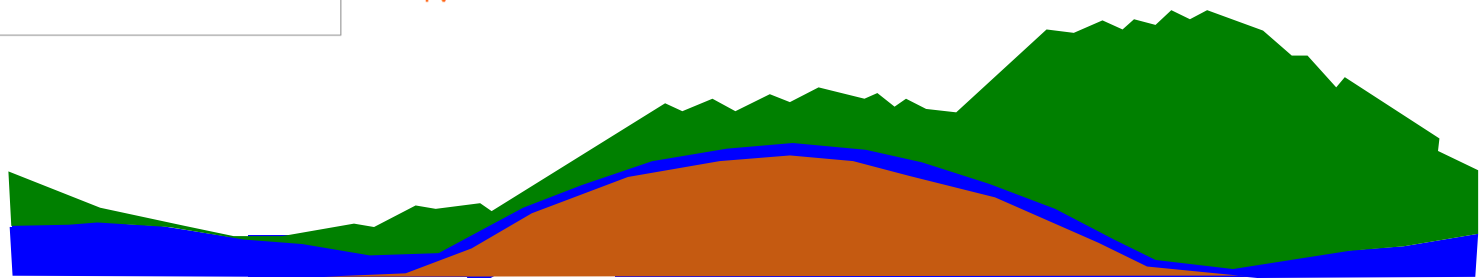
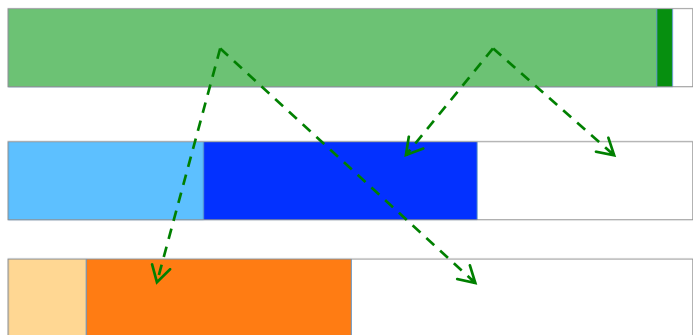
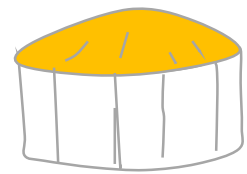
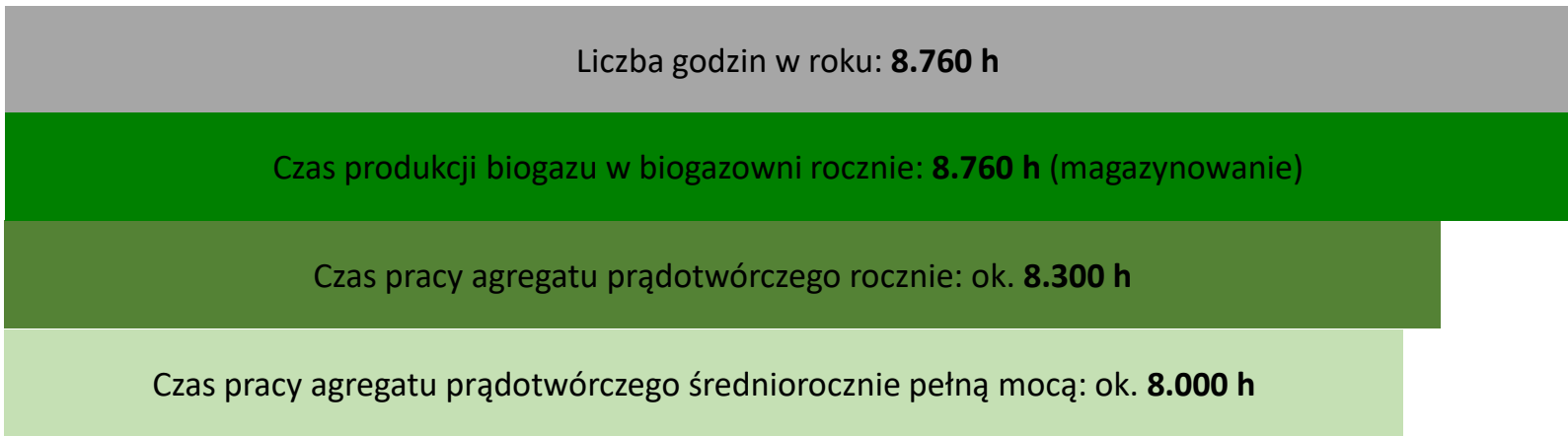

sucha
masa

związki organiczne
C-O-H-N....

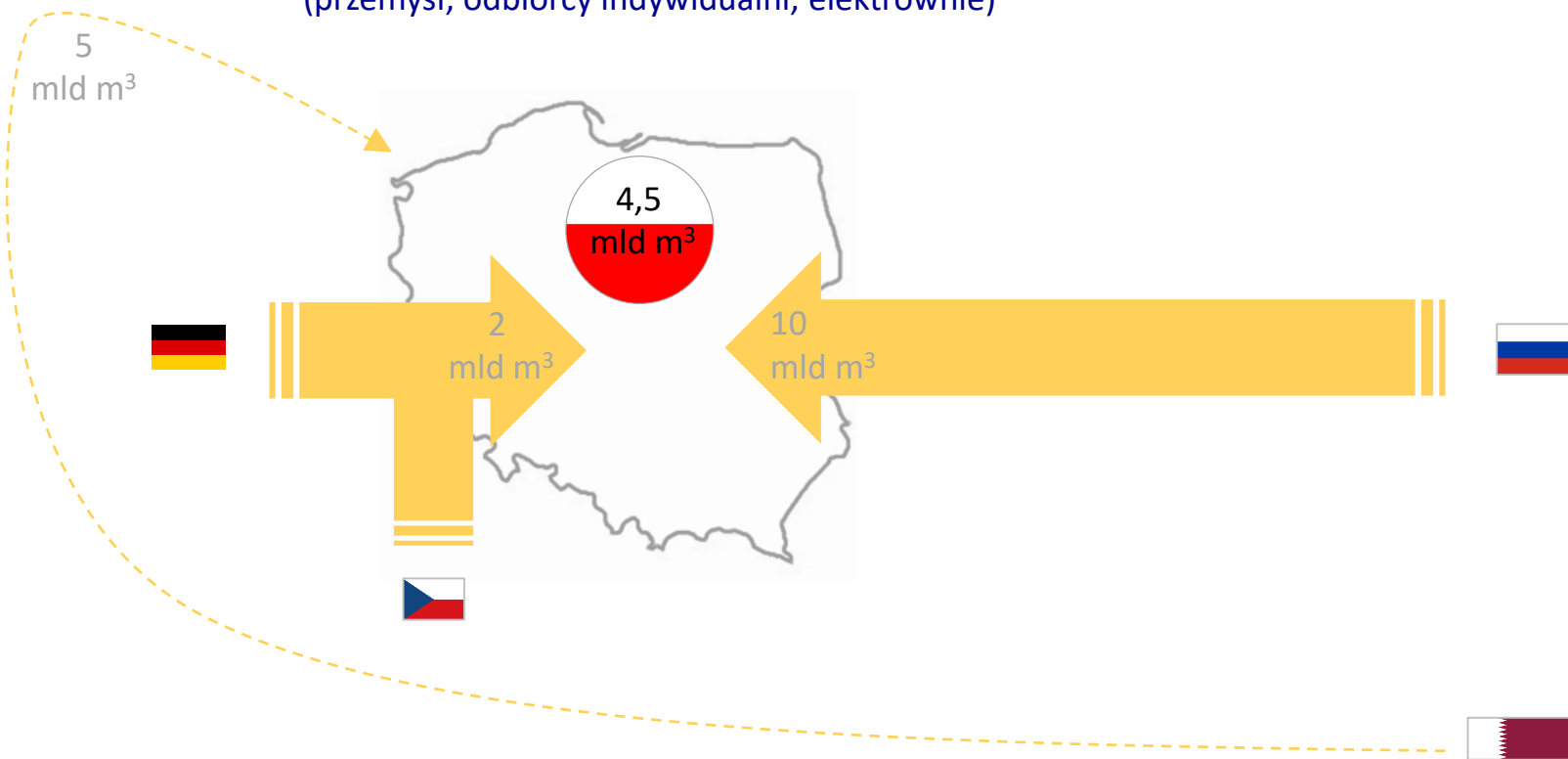
4. Swoisty magazyn energii: bilansowanie systemu.

Dlaczego biogaz?

5. Zwiększa bezpieczeństwo energetyczne jako substytut gazu ziemnego.

Konsumpcja roczna gazu ziemnego: ok. 16,5 mld m³
(przemysł, odbiorcy indywidualni, elektrownie)

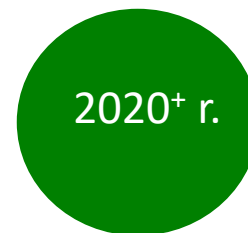
RYNEK BIOGAZU

Rynek biogazowni w Polsce i scenariusz rozwoju

Biogaz zawiera średnio ok. 55% metanu. Gaz ziemny ok. 98%.

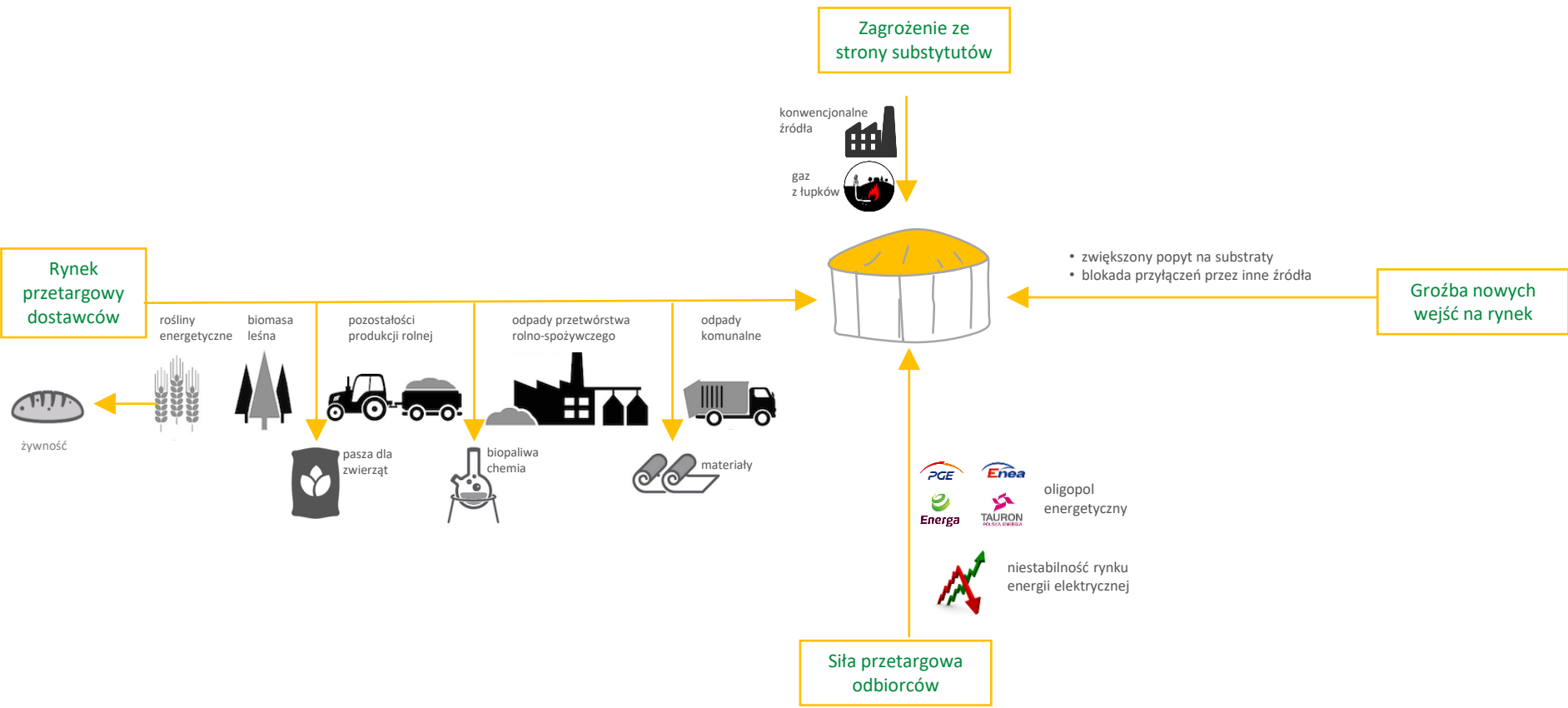
- Biogaz wysypiskowy: ok. 98 szt. (60 MW)
  - Biogaz z osadów ściekowych: ok. 99 szt. (50 MW)
  - Biogaz rolniczy: ok. 92 szt. (103 MW)
  - Biogaz „mieszany”: 3 szt. (ok. 3 MW)
-
- 0,35 mld m³ rocznie biogazu
  - 0,19 mld m³ roczny ekwiwalent gazu ziemnego

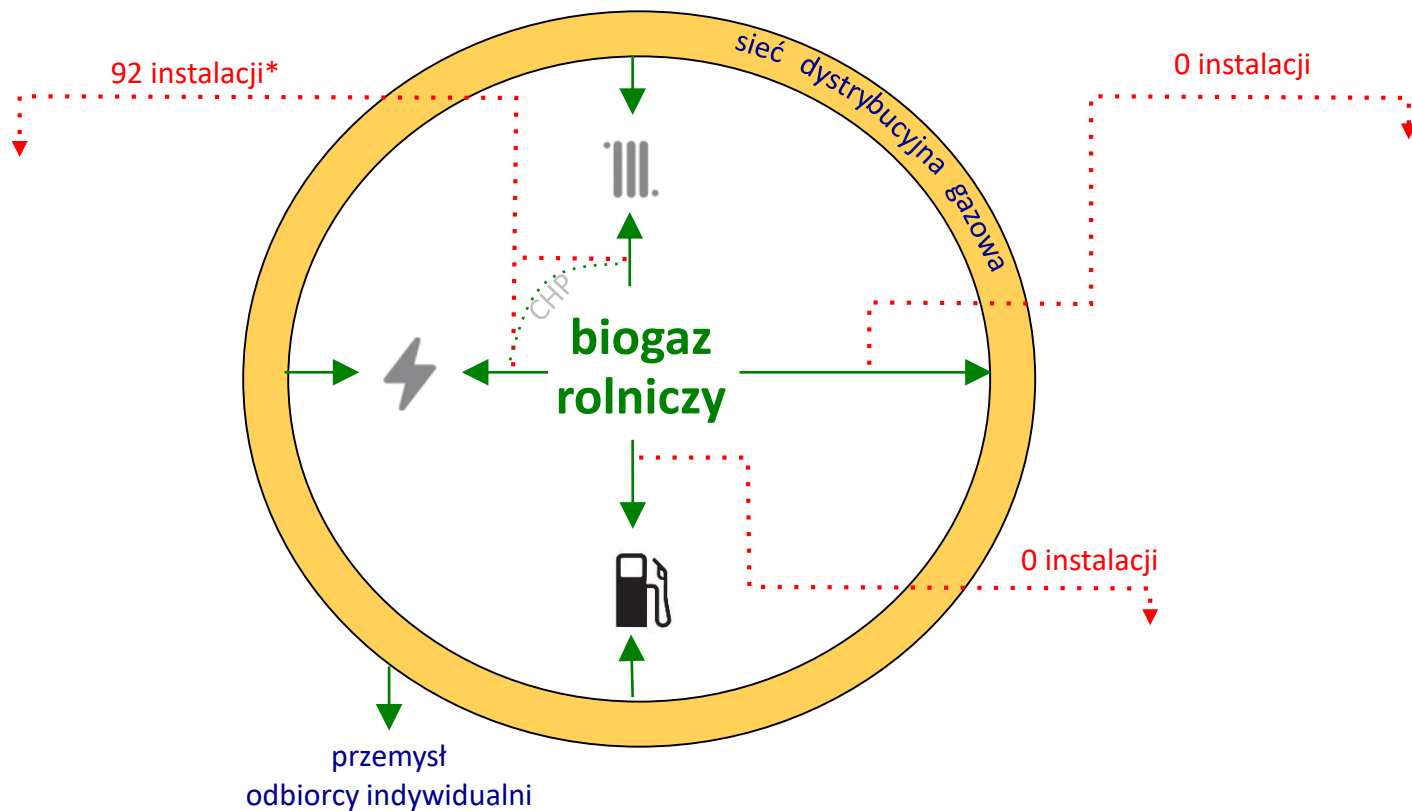
- 2000+ szt.
  - 2000+ MW_{el.}
-
- 7,7 mld m³ rocznie biogazu
  - 4 mld m³ roczny ekwiwalent gazu ziemnego
  - ekwiwalent 25% aktualnego krajowego zapotrzebowania na gaz ziemny

Rozwój (tylko) 2 tys. biogazowni w Polsce może wprowadzić do krajowej gospodarki **140 mld zł**.

Otoczenie rynkowe biogazu: zagrożenia (i szanse)

Wykorzystanie biogazu rolniczego z instalacji istniejących

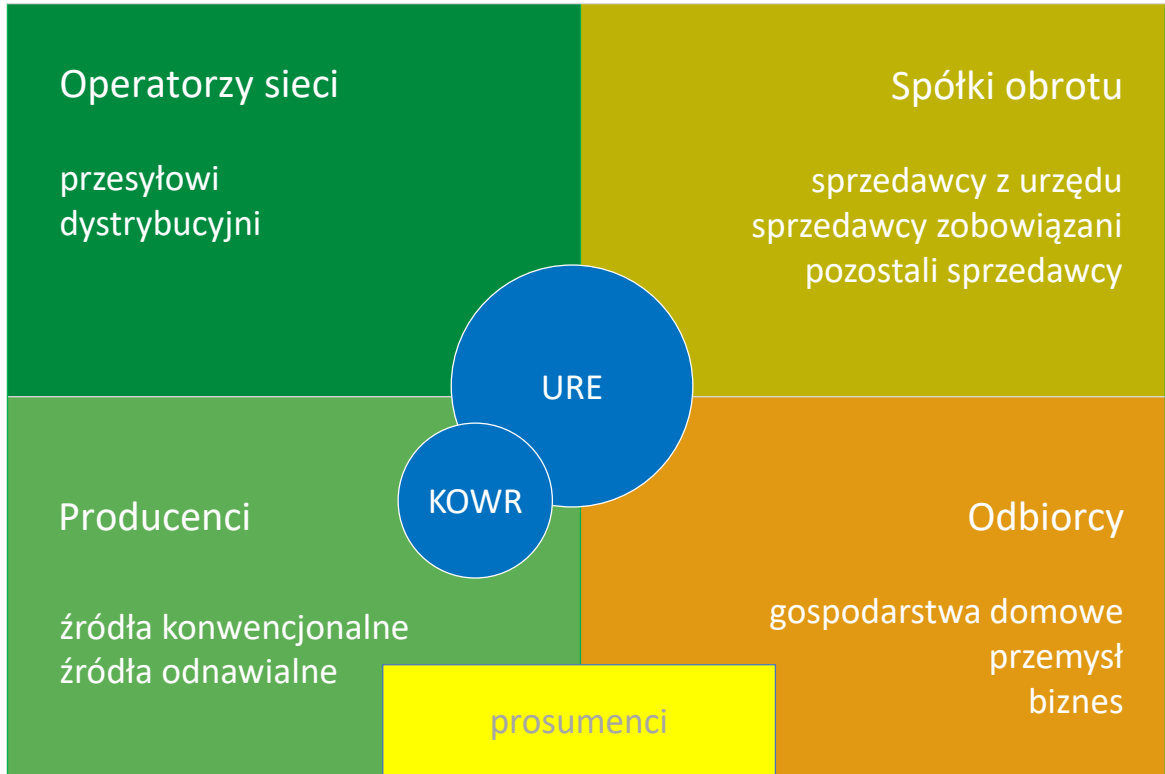

Biogaz rolniczy wykorzystany jest w głównej mierze do wytwarzania energii elektrycznej (i ciepła).

*) Możliwość migracji do systemu aukcyjnego

**) Zapowiadają wprowadzenie specjalnych aukcji dla kogeneracji

Uczestnicy rynku energii elektrycznej

UWARUNKOWANIA ROZWOJU BIOGAZOWNI W POLSCE

Od czego zacząć?

Koncepcja

Od czego zacząć? – 1. wybór lokalizacji

Wybór lokalizacji z priorytetem pod względem:

- Pod względem dostępności substratu / klasyfikacja rodzaju biogazu
- Pod względem możliwości zagospodarowania masy płynnej nawozowo

oraz:

- Możliwości przyłączenia do sieci,
- Uwarunkowań środowiskowych, w tym adaptacji dla inwestycji wśród społeczności,
- Warunków geotechnicznych posadowienia budowli,
- Dostęp do drogi,
- i wiele innych.

Rekomendacja:

Wykonać biznes plan (studium wykonalności) z uproszczoną analizą finansową przedsięwzięcia

Od czego zacząć? – 2. Dobór substratów – klasyfikacja biogazu

biogaz – gaz uzyskany z biomasy, w szczególności z instalacji przeróbki odpadów zwierzęcych lub roślinnych, oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów;

Każdy rodzaj biogazu jest odnawialnym źródłem energii

biogaz rolniczy – gaz otrzymywany w procesie fermentacji metanowej

- surowców rolniczych,
- produktów ubocznych rolnictwa,
- płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych,
- produktów ubocznych, odpadów lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej,
- lub biomasy roślinnej zebranej z terenów innych niż zaewidencjonowane jako rolne lub leśne, z wyłączeniem biogazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów;

Od czego zacząć? – 3. Wybór „technologii”

Magazynowanie: pryzma, silos, zbiornik wstępny, spotowa kontrakcja

Wstępna obróbka: higienizacja, rozdrabnianie

Podawanie: dozowniki, pompy

Procesy fermentacji: łącznie, hydroliza odrębnie

Mieszanie: mieszadła centralne, skośne, zatapialne, mieszanie obiegiem, recyrkulacja

Kondycjonowanie biogazu: biologicznie, ruda żelaza, filtry

Energetyczne zagospodarowanie biogazu: CHP, wtłaczanie do sieci gazowej

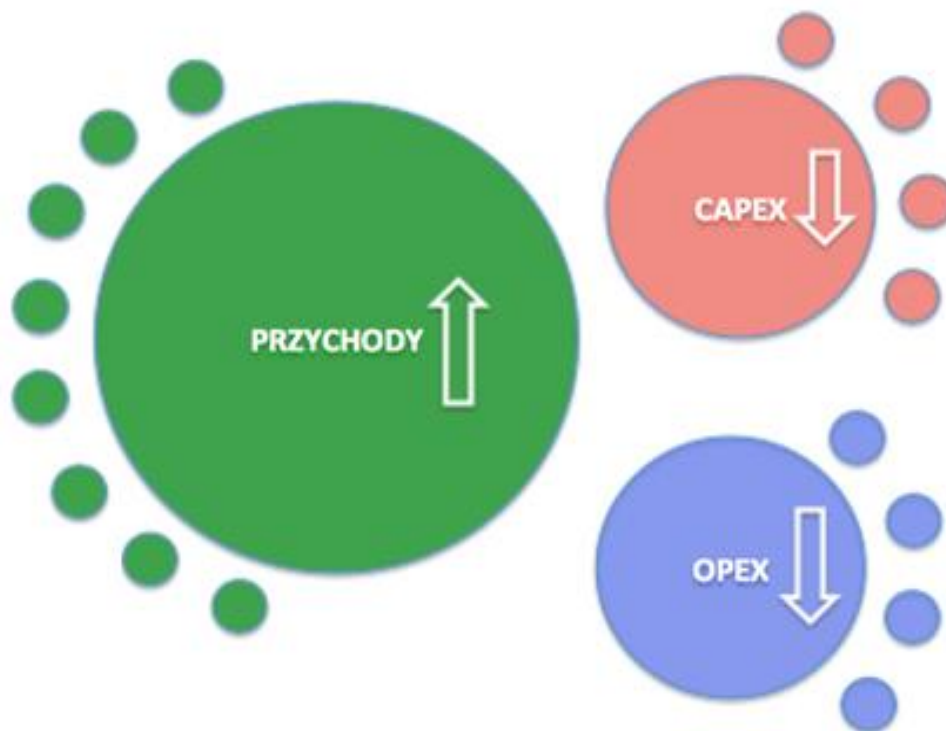
Liczba etapów procesu technologicznego	jednoetapowy dwuetapowy wieloletapowy
temperatura procesu technologicznego	psychrofilowa mezofilowy termofilowa
Tryb napelniania materialem	nieciągły quasi-ciągły ciągły
Zawartość substancji suchej w substratach	fermentacja mokra fermentacja sucha

- Ruch drogowy
- Urządzenia
- Zbiorniki
- Silosy

Od czego zacząć? – 4. Biznes plan – studium wykonalności. Finansowanie

Dziennik Ustaw Nr 213

– 15106 –

Poz. 1397

1397

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 listopada 2010 r.

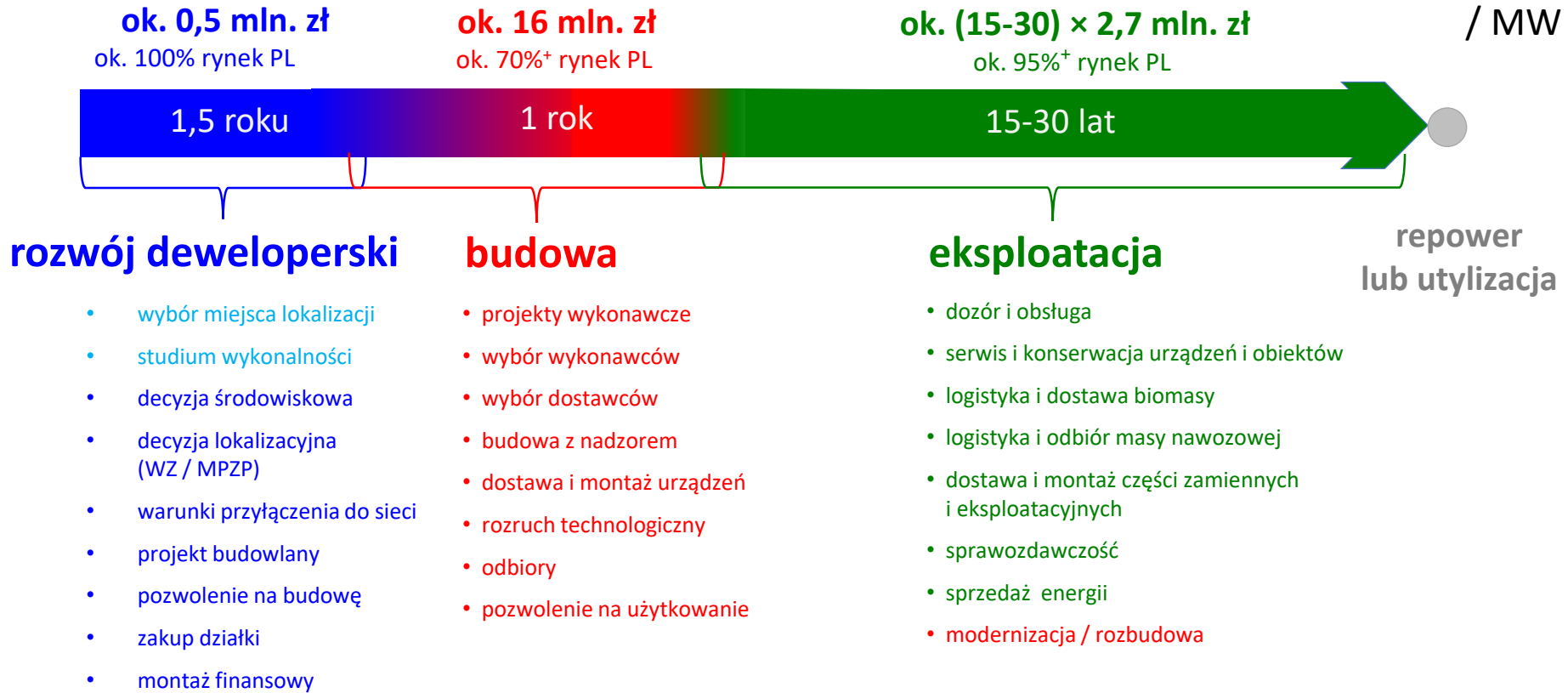
w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko¹⁾

1. Rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
2. Rodzaje przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

Biogazownie rolnicze do 0,5 MW nie kwalifikują się do żadnej z grup.

Pozostałe kwalifikują się do drugiej kategorii – wymagana decyzja środowiskowa

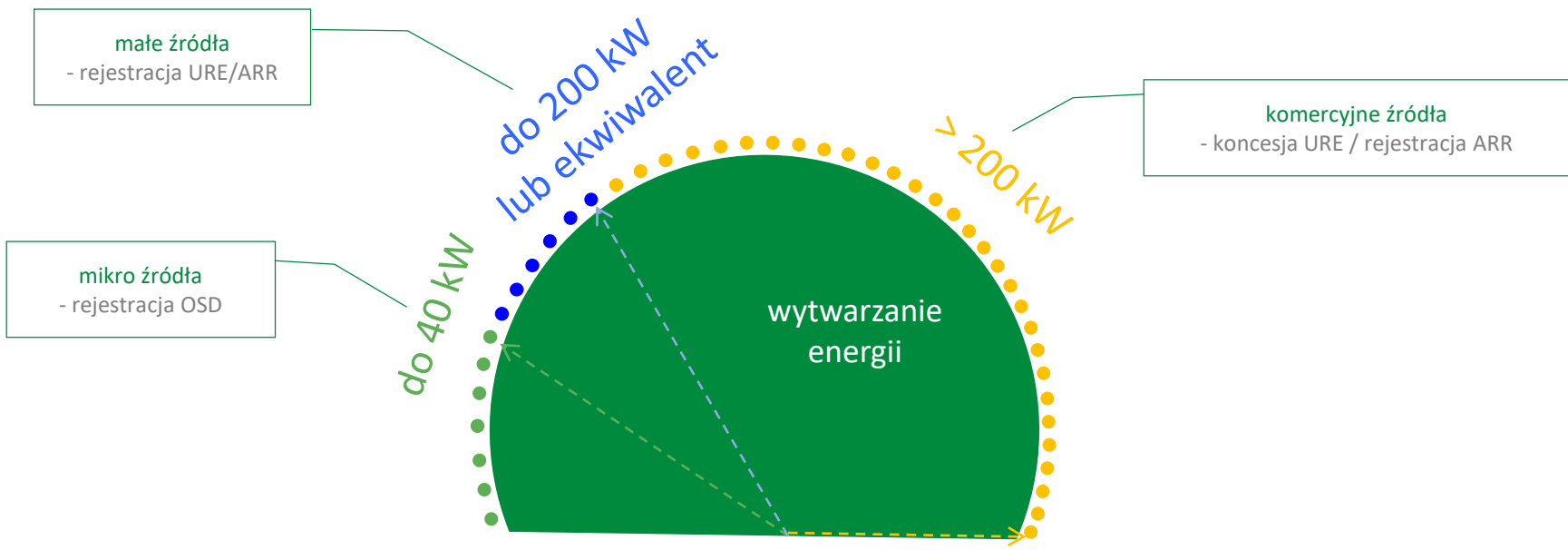
A potem.. Proces rozwoju i życia biogazowni rolniczej

Ale: system wsparcia tylko na 15 lat !!!

REGULACJE PRAWNE
obowiązujące

Wejście na rynek: aukcje, koncesje i rejestracje

Definicje z ustawy o OZE / ustawy Prawo energetyczne

Instalacja odnawialnego źródła energii

instalację stanowiącą wyodrębniony zespół:

- a) urządzeń służących do wytwarzania energii i wyprowadzania mocy, w których energia elektryczna lub ciepło są wytwarzane z odnawialnych źródeł energii, lub
- b) obiektów budowlanych i urządzeń stanowiących całość techniczno-użytkową służący do wytwarzania biogazu rolniczego – a także połączony z tym zespołem magazyn energii, w tym magazyn biogazu rolniczego;”

Biogaz rolniczy

gaz otrzymywany w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych, odpadów lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, lub biomasy roślinnej zebranej z terenów innych niż zaewidencjonowane jako rolne lub leśne, z wyłączeniem biogazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów;

Paliwa gazowe

gaz ziemny wysokometanowy lub zaazotowany, w tym skroplony gaz ziemny oraz propan-butan lub inne rodzaje gazu palnego, dostarczane za pomocą sieci gazowej, a także biogaz rolniczy, niezależnie od ich przeznaczenia;

Kogeneracja

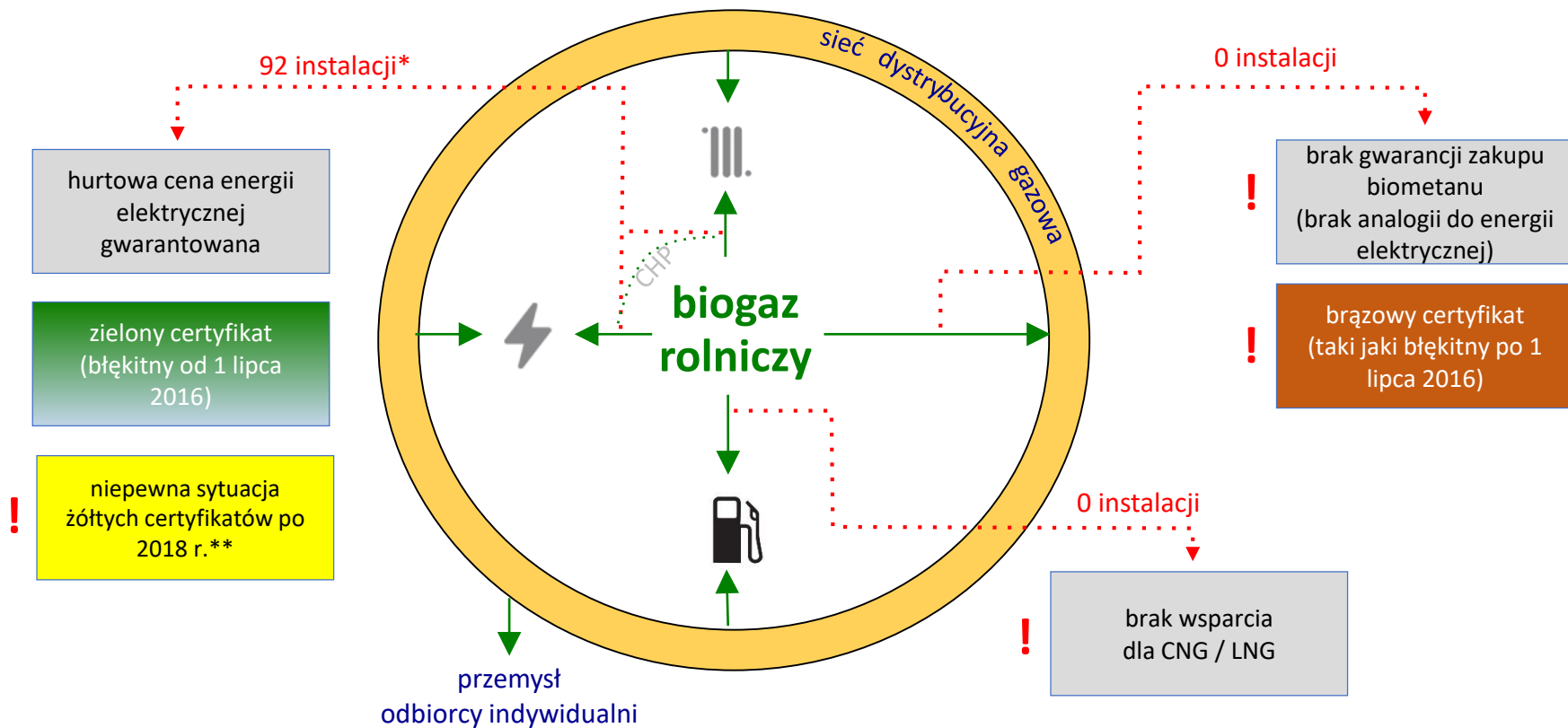
równoczesne wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu technologicznego;

Wysokosprawna kogeneracja

wytwarzanie energii elektrycznej lub mechanicznej i ciepła użytkowego w kogeneracji, które zapewnia oszczędność energii pierwotnej (...)

System wsparcia dla istniejących biogazowni rolniczych

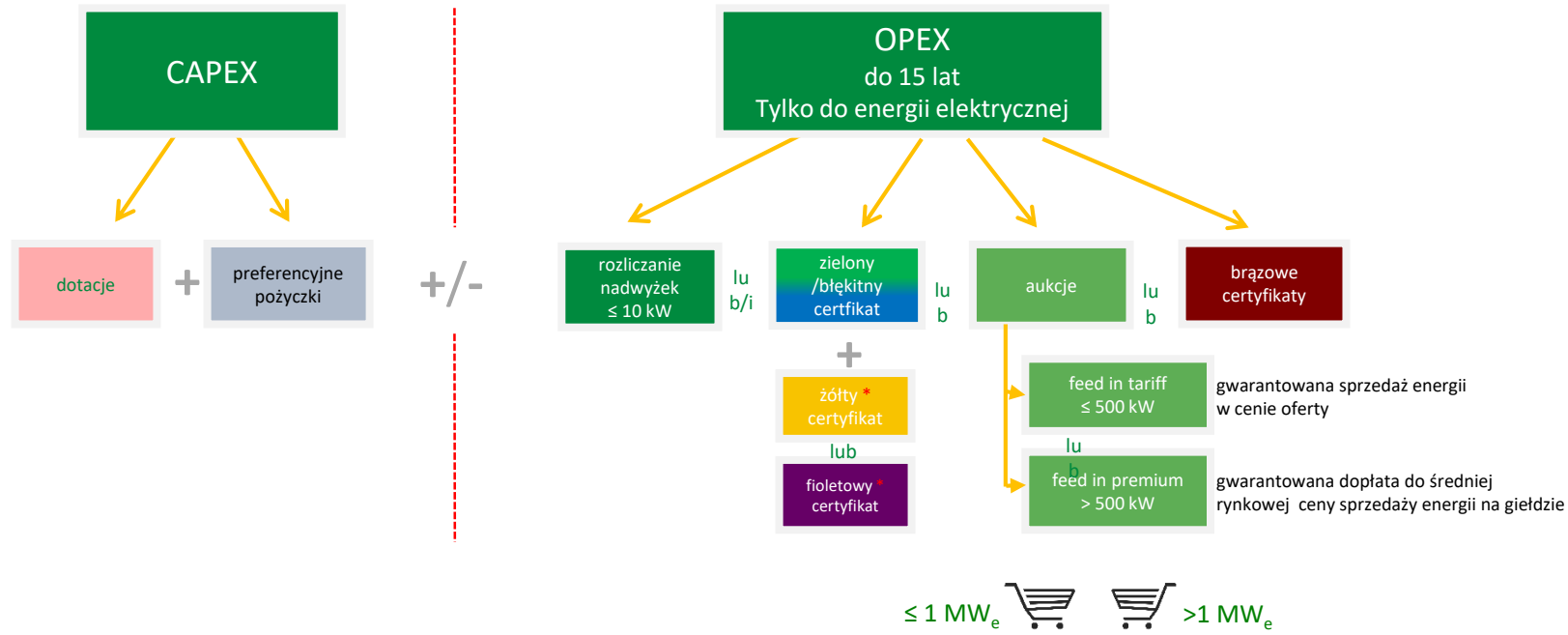

Nie ma już możliwości wejścia do systemu zielonych/błękitnych certyfikatów z instalacjami wytwarzającymi energię elektryczną.

*) Możliwość migracji do systemu aukcyjnego

**) Zapowiadają wprowadzenie specjalnych aukcji dla kogeneracji

Systemy wsparcia (istniejące i planowane instalacje OZE)

Określono w ustawie o OZE limit pomocy publicznej dla instalacji OZE; jednostkowo ustalony ceną referencyjną zawierającą poziom jednostkowej pomocy i cenę hurtowej sprzedaży energii elektrycznej.

*) Wsparcie wysokosprawnej kogeneracji ustalone jest do końca 2018 r. Żółte dla wszystkich biogazowni rolniczych lub dla wszystkich innych o mocy do 1 MW. Alternatywnie tańszy fioletowy dla wszystkich biogazowni.

Wsparcie operacyjne

OZE istniejące i planowane w przepisach obowiązujących

czas wprowadzenia po raz pierwszy energii do sieci

.....30.VI.2016

1.VII.2016..

dzień po zamknięciu wygranej aukcji

...do 2035

Cena energii gwarantowana w systemie zielonych certyfikatów

- Wielkość / Rodzaj OZE: wszystkie/ wszystkie
- Dla kogo: przedsiębiorcy
- Ile: hurtowa rynkowa cena + zielony certyfikat (ok. 170 PLN / MWh) + (ok. 70 PLN* / MWh)

Dla biogazowni rolniczych zielony zmieniono na błękitny

- Wielkość / Rodzaj OZE: wszystkie/ wszystkie
- Dla kogo: przedsiębiorcy
- Ile: hurtowa rynkowa cena + błękitny certyfikat (ok. 170 PLN / MWh) + (ok. 300 PLN* / MWh)

Feed in Tariff w systemie aukcji

- Wielkość/ Rodzaj OZE: do 500 kW / Wszystkie
- Dla kogo: przedsiębiorcy wygrywający aukcję
- Ile: cena oferowana (max cena referencyjna inna dla danego rodzaju OZE)

Feed in Premium w systemie aukcji

- Wielkość/ Rodzaj OZE: powyżej 500 kW / Wszystkie
- Dla kogo: przedsiębiorcy wygrywający aukcję
- Ile: cena energii rynkowa + dopłata OREO liczona do średniej giełdowej (max max cena referencyjna inna dla danego rodzaju OZE)

Brązowe certyfikaty

- Wielkość/ Rodzaj OZE: wszystkie / biogaz rolniczy włączany do dystrybucyjnej sieci gazowej
- Dla kogo: przedsiębiorców
- Ile: hurtowa cena sprzedaży gazu (niegwarantowana) + brązowy certyfikat (ok. 1 PLN / m³) + (ok. 300 PLN* / MWh_ekwiwalent)

Przedsiębiorcy aktywni w systemie zielonych/błękitnych certyfikatów z instalacjami wytwarzającymi energię elektryczną mogą przejść do systemu aukcyjnego (tzw. migracja).

*) Cena zależna od popytu

Wsparcie przysługuje 15 lat od dnia wytworzenia energii elektrycznej, dla której skorzystano z wsparcia, max do 2035 r.

Sprzedaż na rynku energii elektrycznej w cenie wyższej niż średni giełdowy indeks sprzedaży energii dla feed in premium daje wyższe przychody niż oferta aukcji i odwrotnie odpowiednio.

Mechanizmy sprzedaży energii, w tym po wygraniu aukcji

wszystkie OZE
oddane do użytku przed
wejściem
w życie ustawy OZE

- cena gwarantowana – hurtowa cena z rynku konkurencyjnego z poprzedniego roku / kwartału
- **całą ilość oferowaną** do sprzedaży zobligowany jest do zakupu **sprzedawca z urzędu / sprzedawca zobowiązany**
- dodatkowo przysługują świadectwa pochodzenia

OZE mikro ≤ 40 kW
po wejściu w życie
ustawy OZE

- dla OZE do 10 kW: rozliczanie bilansowe prosumenckie 1 : 0,8 (możliwość pobrania 0,8 MWh za 1 MWh wprowadzoną do sieci)
- dla OZE > 10 kW: rozliczanie bilansowe prosumenckie 1 : 0,7 (możliwość pobrania 0,7 MWh za 1 MWh wprowadzoną do sieci)
- **ilość produkowaną nadwyżkowo** do potrzeb własnych zobligowany jest do zakupu **sprzedawca zobowiązany w cenie hurtowej**

OZE ≤ 500 kW
po wejściu w życie
ustawy OZE

- cena gwarantowana z oferty po wygraniu aukcji
- **całą ilość produkowanej energii** zobligowany jest do zakupu **sprzedawca zobowiązany**

OZE > 500 kW
po wejściu w życie
ustawy OZE

- cena sprzedaży rynkowa po wygraniu aukcji
- powołana do rozliczeń instytucja OREO zwraca różnicę między ceną z oferty wygranej aukcji oraz średniej giełdowej ceny energii
- **całą ilość produkowanej energii wytwórca sprzedaje na wolnym rynku**

System aukcyjny – organizacja aukcji

- Aukcja publikowana przez Prezesa URE z wolumenem ilości energii dostępnej w aukcji*.
- Nie rzadziej niż raz na rok.
- Organizowane z podanym wolumenem odrębnie dla różnych koszyków „technologicznych”.
- Oddzielnie dla źródeł o mocach zainstalowanych:
  - do 1 MWel
  - powyżej 1 MWel.

*) 25% wolumenu energii ma być zarezerwowany dla źródeł do 1 MW. Organizowane do 2021.

System aukcyjny – cena referencyjna

Maksymalna cena do rywalizacji między wytwórcami na aukcji ustalona jest **ceną referencyjną** (odrębną dla każdej technologii OZE i mocy (powyżej i poniżej 1 MW)) – ustalana przez Ministra Energii.

Zwycięzcą aukcji są wytwórcy, którzy złożyli najniższą cenę sprzedaży aż do wyczerpania całkowitego przewidzianego w danej aukcji wolumenu energii.

Przy określaniu **ceny referencyjnej**, Minister Energii bierze pod uwagę, że cena referencyjna w aukcji przeprowadzanej w latach 2016–2018 dla wszystkich instalacji OZE wykorzystujących **wyłącznie biogaz rolniczy** do wytwarzania energii elektrycznej, wynosi **nie mniej niż 550 zł/MWh**.

Cena referencyjna:

- to maksymalny przychód jednostkowy z tytułu sprzedaży energii elektrycznej w systemie aukcyjnym.
- to suma przychodów ze sprzedaży na rynku konkurencyjnym/regulowanym energii i jednostkowej pomocy publicznej).

W systemie certyfikatów, pomoc udzielana jest do energii wyprodukowanej. W systemie aukcyjnym do energii wprowadzonej do sieci.

System aukcyjny – koszyki technologiczne

1. o stopniu wykorzystania mocy zainstalowanej elektrycznej, łącznej bez względu na źródło pochodzenia, większym niż **3504 MWh/MW/rok**;
2. wykorzystujących do wytworzenia energii elektrycznej ulegającą biodegradacji część **odpadów przemysłowych i komunalnych**, pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, w tym odpadów z instalacji do przetwarzania odpadów oraz odpadów z uzdatniania wody i oczyszczania ścieków, w szczególności osadów ściekowych, zgodnie z przepisami o odpadach w zakresie kwalifikowania części energii odzyskanej z termicznego przekształcania odpadów;
3. w których emisja CO₂ jest nie większa niż **100 kg/MWh**, o stopniu wykorzystania mocy zainstalowanej elektrycznej większym niż **3504 MWh/MW/rok**;
4. przez członków **klastra energii**;
5. przez członków **spółdzielni energetycznej**;
6. wykorzystujących wyłącznie **biogaz rolniczy** do wytwarzania energii elektrycznej;
7. **innej** niż wymieniona w pkt 1–6.

Oddzielnie dla źródeł o mocach zainstalowanych:

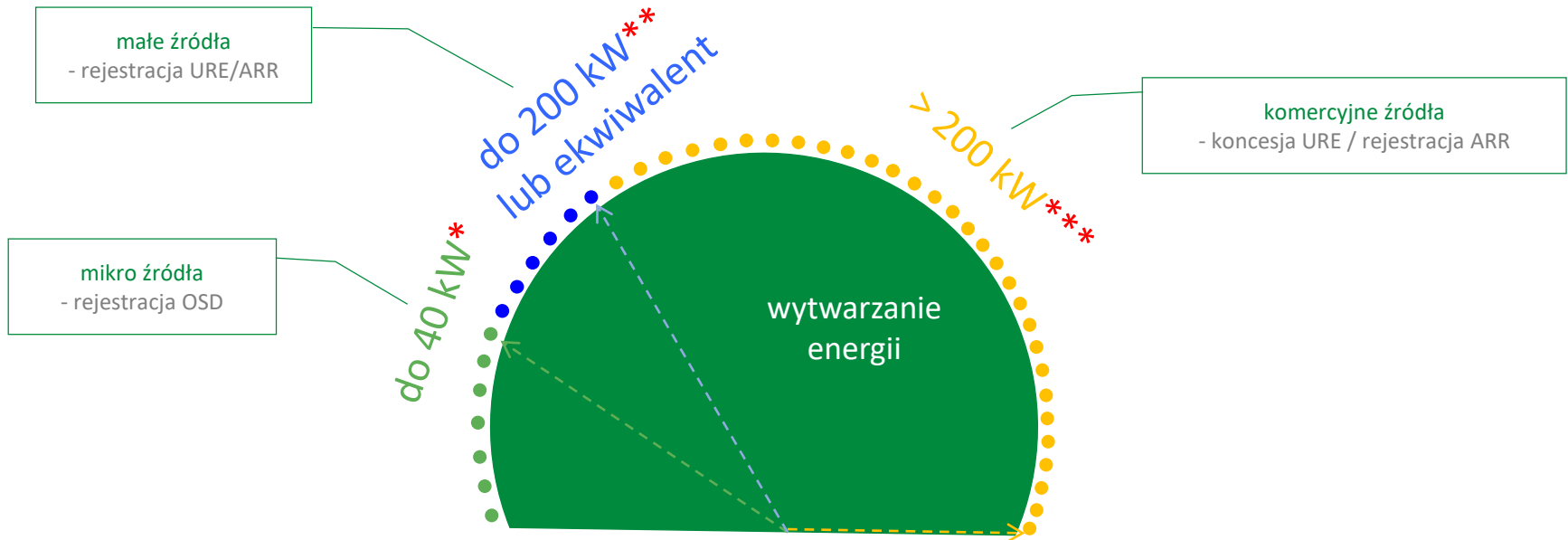
- do 1 MWeł
- powyżej 1 MWeł.

REGULACJE PRAWNE
planowane zmiany

Zmiana definicji mikroinstalacji i małej instalacji

Zwiększenie max mocy progowej w definicjach mikroinstalacji i małej instalacji:

*) 50 kW (proponycja zmiany progowej mocy w projekcie noweli ustawy o OZE)

***) 500 kW (jak wyżej)

****) 500 kW (jak wyżej)

Proponowana zmiana definicji instalacji OZE

OBOWIĄZUJĄCA:

Instalacja odnawialnego źródła energii

instalację stanowiącą wyodrębniony zespół:

- a) urządzeń służących do wytwarzania energii i wyprowadzania mocy, w których energia elektryczna lub ciepło są wytwarzane z odnawialnych źródeł energii, lub
- b) obiektów budowlanych i urządzeń stanowiących całość techniczno-użytkową służący do wytwarzania biogazu rolniczego – a także połączony z tym zespołem magazyn energii, w tym magazyn biogazu rolniczego;”

PROPONOWANA w NOWELI:

Instalacja odnawialnego źródła energii

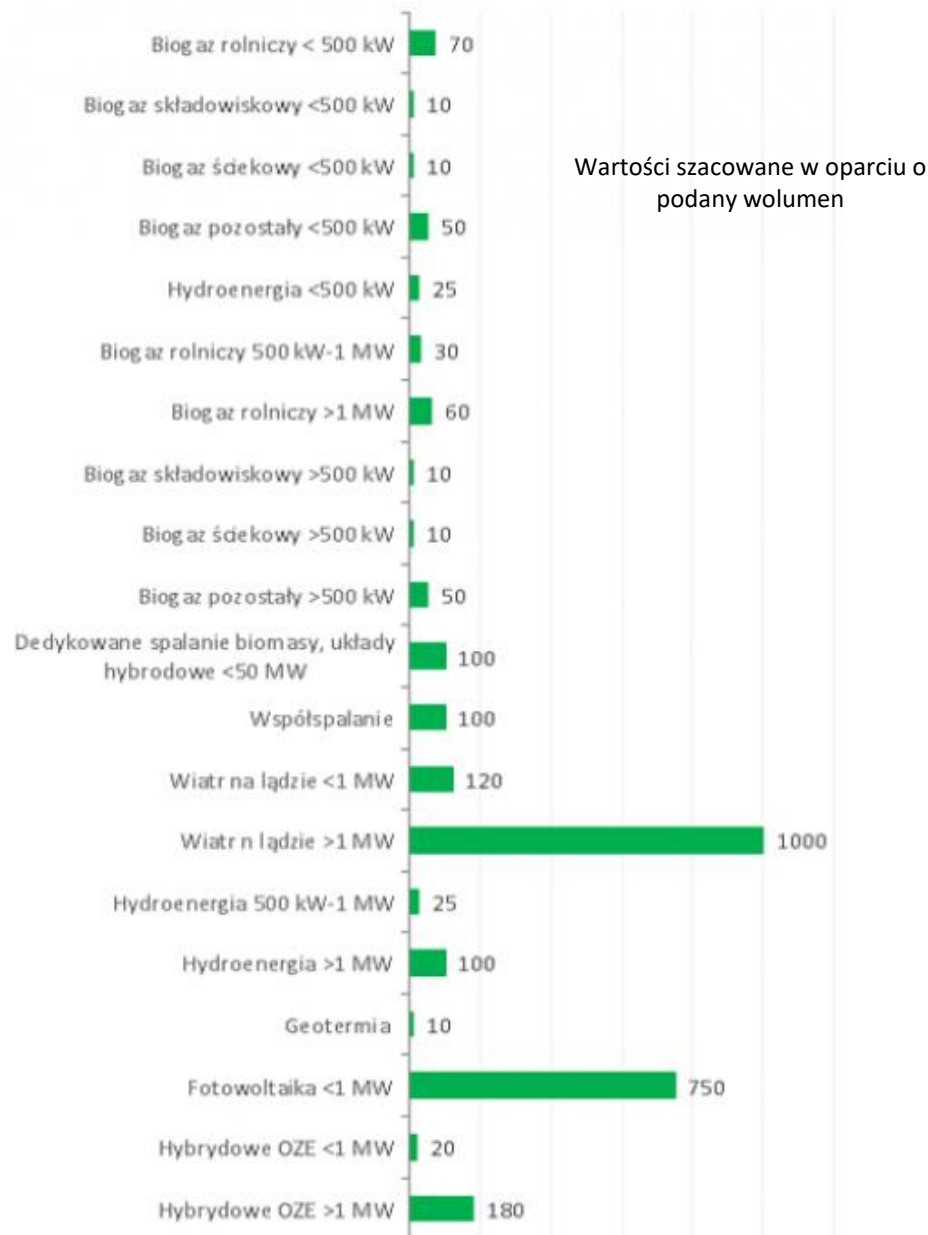
instalację stanowiącą wyodrębniony zespół:

- a) urządzeń służących do wytwarzania energii ~~i wyprowadzania mocy~~ opisanych przez dane techniczne i handlowe, w których energia elektryczna lub ciepło są wytwarzane z odnawialnych źródeł energii, lub (...)

Proponowane zmiany w systemie wsparcia

Wolumen na 2018 w ustawie zamiast w rozporządzeniu:

Wpisanie bezpośrednio do ustawy o OZE wolumenu i wartości energii, które rząd planuje do zakupu w tegorocznych aukcjach (wcześniej takie wartości były określane w rozporządzeniach).

Proponowane zmiany w systemie wsparcia

Stała cena zakupu:

Nowe mechanizmy wsparcia dla instalacji OZE o mocy do 500 kW, w postaci stałej ceny, z której będą mogli skorzystać producenci energii z elektrowni wodnych oraz z biogazu każdego rodzaju:

- dla instalacji o mocy zainstalowanej mniejszej niż 500 kW: feed-in-tariff (FIT),
- dla instalacji o mocy nie mniejszej niż 500 kW i mniejszej niż 1 MW: feed-in-premium (FIP).

Stała cena zakupu energii ma wynosić **90 % ceny referencyjnej** dla danego rodzaju instalacji i powinna być waloryzowana corocznie średniorocznym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem z poprzedniego roku kalendarzowego.

Wprowadza się dwie możliwości sprzedaży nadwyżek wyprodukowanej energii przez wytwórców, którzy zadeklarują chęć skorzystania z proponowanych rozwiązań i zakwalifikują się do systemu sprzedaży energii elektrycznej po stałej cenie :

- sprzedaż do sprzedawcy zobowiązanego
- albo sprzedaż do podmiotu innego niż sprzedawca zobowiązany wraz z prawem wytwórcy do pokrycia ujemnego salda.

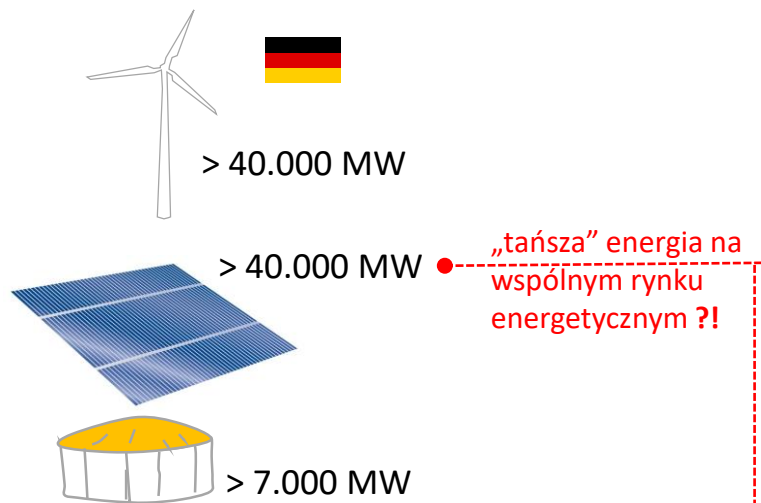
PODSUMOWANIE

Nowela.. (ustawy o OZE)

- Potrzeba jej wprowadzenia wynika z Dyrektywy 2009/WE/28 z 23.04.2009 r. Ma usprawnić działania na rzecz rozwoju OZE by w roku 2020 osiągnąć cele.
- Polska winna ją wdrożyć ustawą z rozporządzeniami do 5.12.2010 r.
- Pierwszy projekt ustawy opublikowano 22.12.2011 r.
- Po kilkunastu wersjach (>10) uchwalono ustawę 20.02.2015 r.
- Zanim ustawa weszła w życie została znowelizowana z odroczeniem jej wejścia w życie o pół roku do 30.06.2016 r. i później nowelizowana kilka razy.
- W marcu 2018 zamieszczono na stronach RCL nowy projekt noweli ustawy.

(...)

Rozwój OZE silnie zależny od polityki Państwa i stanowionych przepisów, które ciągle zmieniane nie dają szansy na podejmowanie decyzji inwestycyjnych, nie mówiąc o budowaniu strategii biznesowych rozwoju rozproszonej energetyki opartej o obieg zamkniętym. Oby niezwłocznie stan zamrożenia rozwoju projektów biogazowych i innych OZE zakończył się.

„tańsza” energia na wspólnym rynku energetycznym ?!

W OZE inwestują także inne kraje UE a także wszystkie inne wiodące światowe gospodarki jak Chiny, Indie, Brazylia.

Budujmy własne źródła rozproszone i zasoby odnawialne.

To jest klucz do :

- budowy bezpieczeństwa energetycznego
- uniezależniania się od importu paliw i energii
  - tańszej energii w przyszłości dostępnej do przedsiębiorców i społeczeństwa

Jeżeli nie rozwiniemy własnych źródeł, zmuszeni będziemy konsumować „tańszą” energię z importu !

Efektywne gospodarowanie energią elektryczną i ciepłą w gospodarstwie rolnym

Praca napisana pod redakcją naukową prof. dr hab. inż. Anny Grzybek.

Zespół autorów:

Michał Ćwil, Zdzisław Ginalski, Daniel Raczekiewicz, Janusz Starościk.

Publikacja opracowana przez:

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

ul. Gombrowicza 19, 01-682 Warszawa

telefon: +48 22 864 03 90, faks: +48 22 864 03 61

e-mail: fdpa@fdpa.org.pl

www.fdpa.org.pl

Publikacja bezpłatna przygotowana w ramach operacji pn. „Racjonalna i zasobooszczędna gospodarka zasobami w rolnictwie i na obszarach wiejskich” w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

ISBN: 978-83-940864-8-0

Zdjęcie na okładce: pixabay.com

Publikacja wydana na zamówienie FDPA przez:

S-SPORT sp. z o.o., ul. Techników 5, 40-326 Katowice, www.s-print.com.pl

© Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

Foundation for the Development of Polish Agriculture
Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w obszary wiejskie”

„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”

„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”

Operacja realizowana w ramach Planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Publikacja opracowana przez Fundację na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

Grupa Kapitałowa CEDROB

Dziękuję za uwagę!

DYSKUSJA

Michał Cwil, Gobarto S.A.
Narol, 5 kwietnia 2018 r.